

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ:
ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
Γ' ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
06/10/2019**

ΚΕΙΜΕΝΑ

Κείμενο Ι

Η παραβίαση των δικαιωμάτων των παιδιών

Η ετήσια έκθεση της Unicef είναι και πάλι αποκαλυπτική. Εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι γεννιούνται με μια μπάλα κανονιού δεμένη στα πόδια. Εκατομμύρια ζουν και εργάζονται κάτω από τις πιο αντίξοες συνθήκες, εκατομμύρια άλλοι δεν πάνε σχολείο, κακοποιούνται, πεινούν, πεθαίνουν σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης

Ανάμεσα σε αυτούς εκατοντάδες εκατομμύρια παιδιά σε όλο τον κόσμο είναι θύματα εκμετάλλευσης, κακοποίησης και βίας κάθε χρόνο. Γίνονται θύματα διακίνησης σε δίκτυα πορνείας. Πωλούνται για εξαναγκαστική εργασία ή και άλλες μορφές δουλειάς. Απάγονται από τα σπίτια τους και τα σχολεία τους και στρατολογούνται σε ένοπλες ομάδες.

Αποκλεισμός από την εκπαίδευση (123 εκατομμύρια παιδιά δεν θα δούνε σχολική τάξη φέτος), παιδική εργασία (400 εκατομμύρια παιδιά ηλικίας 5-14 ετών εργάζονται κάτω από τις πλέον αντίξοες συνθήκες), κακοποίηση, σεξουαλική εκμετάλλευση, είναι μόνο μερικά «στιγμιότυπα» από το παζλ των «χρόνων της χαμένης αθωότητας», σε μια κοινωνία που για τα πιο αδύναμα μέλη της «λειτουργεί» ως βιομηχανία παραγκωνισμένων ανθρώπων που πριν ακόμη κοπεί η κορδέλα των εγκαινίων της παιδικής τους ηλικίας ζωντανεύουν «της γης τους κολασμένους» των παραμυθιών του Άντερσεν, Ντίκενς, του Ουγκώ, του Μαλό... Τερατώδεις αριθμοί μακρινοί και δραματικοί, τόσο όσο να λειτουργούν σαν εικόνες εξωπραγματικές, δηλαδή καθησυχαστικές, άρα από-ενοχοποιητικές.

Γιατί, βέβαια, και ευτυχώς, τα πράγματα στη χώρα μας, στον τομέα αυτό πάνε καλά. Όπως σημειώνει η έκθεση της Unicef, «η Ελλάδα βρίσκεται ανάμεσα σε εκείνες τις χώρες που παρέχουν αρκετά καλές συνθήκες διατροφής, υγιεινής και μόρφωσης στα παιδιά». Φυσικά έτσι είναι... Δεν μπορεί τώρα λίγες χιλιάδες σύγχρονοι Όλιβερ Τουίστ των δρόμων και των φαναριών να αμαυρώσουν την εικόνα ... Κι αν ακόμα χιλιάδες ανήλικοι - σύμφωνα με τα στοιχεία πρόσφατης έρευνας- «ναρκοθετούν» τα χρόνια της αθωότητας τους στις φάμπρικες της «αδήλωτης» εργασίας, ε, επιτέλους ας γίνει γνωστό ότι υπάρχουν και νόμοι που το απαγορεύουν ... Κι αφού οι νόμοι απαγορεύουν την παιδική εργασία καλά κάνει και η Στατιστική μας Υπηρεσία που αποφεύγει να καταγράψει κάτι που απαγορεύεται να φαίνεται... Φυσικά έτσι είναι... Δε θα μπορούσε να είναι διαφορετικά ... Στο κάτω-κάτω της γραφής ακόμη κι αν όλα τα παραπάνω ισχύουν, η χώρα μας βρίσκεται ψηλά στην κλίμακα της φιλανθρωπίας Ίσως και γι' αυτό το Ελληνικό Τμήμα της Unicef καταφέρνει να κατακτά τα τελευταία χρόνια με τους τηλεμαραθωνίους που διοργανώνει μία από τις πρώτες θέσεις από πλευράς εσόδων στην Ευρώπη (φέτος το ποσό που συγκεντρώθηκε έφθασε τα 915.069 ευρώ).

Να' σου πάλι μπροστά μας η ευημερία των αριθμών Το λογιστικό πρόσωπο της φιλανθρωπίας προσπαθεί να ξεγελάσει την πείνα του τέρατος ... Παρέλαση «στιγμιότυπων» πόνου, έγχρωμα και θεαματικά, επιδιώκουν να αναζωπυρώσουν, στο «γόνιμο» έδαφος των Χριστουγέννων, τον Άγιο Βασίλη με λαμπρά κουρέλια και ακίνδυνο, που πιστώνεται κάθε φορά να «είναι εντάξει», τις «άγιες μέρες» του Δεκεμβρίου, για να μπορεί να καλύπτει τον υπόλοιπο χρόνο τους πραγματικούς υπεύθυνους για τους εκατομμύρια φτωχούς, άνεργους, άστεγους ... Το δέντρο της ελεημοσύνης που προσπαθεί να αναπλάσει τη βιτρίνα του γέρικου σώματος της κοινωνίας των ανισοτήτων και να κρύψει το δάσος της εκμετάλλευσης. Καλοσύνη των «κερμάτων», δημόσια εκτεθειμένη, σε έγχρωμα σόου και δελτία ειδήσεων, πασχίζει να μεταθέσει τις ευθύνες για το εγγενές χαρακτηριστικό του καπιταλισμού, τη φτώχεια, προβάλλοντας την σαν ατομική ευθύνη και όχι σαν προϊόν της πιο απάνθρωπης εκμετάλλευσης.

Διασκευασμένο κείμενο από τον Τύπο

Κείμενο ΙΙ

Αντιμέτωποι με τη ρουτίνα του σοκ

Φρίκη χωρίς τέλος στις θάλασσες της Μεσογείου. Συγκλονίζουν οι αριθμοί των ανθρώπων που χάνονται, караβιές ολόκληρες, προσπαθώντας να βρουν την ελπίδα. Αριθμοί. Χωρίς πρόσωπο. Πόσο τους κοστίζει το εμπόριο της απελπισίας τους, συχνά απλώς ταξίδι προς τον θάνατο. Η ταρίφα 2.500 και 3.000 ευρώ. Μια κολοσσιαία αγορά φρίκης στον 21ο αιώνα, για την οποία οι τυχερές γειτονιές του πλανήτη μπορούν να εκδηλώνουν συγκίνηση ή και ντροπή. Τι άλλο; Και για πόσο ακόμη;

Είναι τέτοια η ταχύτητα των τραγωδιών που μαίνονται καθημερινώς στον Νότο της Μεσογείου, που το τρομακτικό χάνει την έννοιά του. Συμβαίνει ήδη το χειρότερο στον πολιτισμό του ανθρωπισμού, στις κοινωνίες, οι οποίες τον έχουν αναγάγει σε επιστήμη, η διάψευση της δύναμης της γνώσης. Αιώνες σκέψης από τον Διαφωτισμό μέχρι σήμερα για την κατανόηση της ανθρώπινης αγριότητας, για την ερμηνεία και εξ αυτής, για την αντιμετώπισή της, έφτιαξαν τις κοινωνίες της προόδου, αλλά και της μαζικής αφασίας. Έτοιμες βέβαια να σοκαριστούν, να συγκινηθούν, αλλά αδύναμες να κατανοήσουν αυτό που τους συμβαίνει, σαν να πρόκειται για θεομηνία που πλήττει μακρινές περιοχές του πλανήτη και δεν μπορούν άλλο να πράξουν από το να προσφέρουν τις πρώτες βοήθειες στους πληγέντες. Τι άλλο να πράξουν. Τι άλλο πέρα από την εκδήλωση μιας ευγενούς άμιλλας στη διάσωση ναυαγών, συγκινημένες από τον ίδιο τους τον εαυτό.

Ειλικρινή ανθρώπινα συναισθήματα εκλύει η μάχη με τα κύματα για να κρατηθεί στη ζωή ένα παιδί, μια γυναίκα που μόλις γέννησε, μια άλλη ετοιμόγεννη, αλλά δεν αρκούν για να σταματήσουν το έγκλημα, ούτε για να προσφέρουν αληθινή ζωή στα θύματά του. Και το έγκλημα δεν είναι μόνον οι ακριβοπληρωμένοι έμποροι της απελπισίας, που δεν συλλαμβάνονται, αλλά η ίδια η αντίληψη του πολιτισμού της μακαριότητας και της μιντιακής συγκίνησης, ότι οι караβιές των κυνηγημένων από την ανείπωτη δυστυχία πολέμων, λιμών, ανεργίας, βιασμών, θρησκευτικών φανατισμών, είναι

μια ανθρώπινη μάζα που περισσεύει κάθε τόσο μέσα στη διαδρομή της Ιστορίας. Ανακυκλώσιμη σαν τα πολύτιμα απορρίμματά του.

Η ανωνυμία των θυμάτων είναι η δεύτερη καταδίκη τους σε έναν κόσμο εθισμένο στον διαχωρισμό των «δικών του» από τους «άλλους». Και παρά τη δημοκρατική ευαισθησία του πολιτικού κορέκτ μιντιακού θεάματος, είναι ανάγλυφη η αποτύπωση αυτού του διαχωρισμού. Η αεροπορική τραγωδία στις Γαλλικές Άλπεις, πριν από λίγο καιρό, έφερε δίπλα δίπλα στον τόπο του δράματος Μέρκελ και Ολάντ, τους δύο ισχυρότερους Ευρωπαίους ηγέτες, για να δηλώσουν τη συμπαράστασή τους στις οικογένειες. Μια караβιά με 900 ψυχές καταποντίστηκε στα ανοιχτά του Λιβυκού, προχθεσινό γεγονός, και πέρασε στη λήθη. Ο αριθμός τους προστέθηκε στα ανώνυμα θύματα των τραγωδιών χωρίς να απαιτούνται από τα μίντια τρόποι ελέγχου και προστασίας και φυσικά λύσεις.

Το πρόβλημα μοιάζει άλυτο, διαρκώς επιδεινούμενο, με τον μισό πλανήτη να πνίγεται από θηριωδίες παντός είδους και τον άλλο μισό να αγωνίζεται να περισώσει μέσα στην οικονομική του κρίση τις στοιχειώδεις αξίες που στήριξαν την ευδαιμόνια συνύπαρξη των λαών του, τους θεσμούς που προστάτησαν και καλλιέργησαν την έννοια της αξίας της ανθρώπινης ζωής.

Π.Διαμαντάκου, Η Καθημερινή, 26-04-2019

Κείμενο ΙΙΙ

Δήμητρα Χ. Χριστοδούλου

Το ποίημα Περιλαμβάνεται στην ποιητική συλλογή *Το κυπαρίσσι των εργατικών* (1981). Όπως είναι γνωστό, μετά την κατάρρευση των καθεστώτων των Ανατολικών χωρών, πολλοί κάτοικοι κατέφυγαν στην Ελλάδα προς αναζήτηση εργασίας. Στην κατηγορία αυτή ανήκει και το παιδί του ποιήματος που αναγκάζεται να πηγαίνει όπου υπάρχουν φωτεινοί σηματοδότες (φανάρια) και σταματούν τα αυτοκίνητα.

Για ένα παιδί που κοιμάται

Νύχτα. Η κίνηση αραιή στη λεωφόρο.
Μες στο κλειστό, το φωτισμένο εργοστάσιο,
Οι μηχανές, αποσταμένες μα άγρυπνες,
Επιβλέπουν σαν άκακοι γίγαντες
Τον ύπνο του μικρού. Στριμωγμένος **στ.5**
Κοντά στη σκάρα του ατμού,
Με του αδελφού του το παλτό σκεπασμένος
Ξεκουράζεται.
Όλη τη μέρα δουλεύει στα φανάρια
Σκουπίζει τζάμια βιαστικά με το κόκκινο. **στ.10**
Εισπράττει κέρματα ή την εύλογη αγανάκτηση.
Περιμένει το επόμενο φανάρι.
Τίμια κερδίζει έτσι και ψωμί

Και το μερίδιο του νυχτοφύλακα,
Που τον αφήνει να κοιμάται εκεί μέσα. **στ.15**

Τα χιονισμένα βουνά της πατρίδας του,
Τα χέρια της μάνας του που τύλιγαν γύρω του
Γυναίκειο μαντίλι για το κρύο,
Το δάσκαλο που πληρωνότανε με γάλα
Μόλις θυμάται. **στ.20**

Θυμάται κάτι ελληνικά από το στόμα του,
Που τώρα εδώ ακούγονται αλλιώςτικα.
Όχι σαν βότσαλα γυαλιστερά μεγάλης θάλασσας,
Όχι σαν ποδοβολητό του αλόγου
Ενός ανίκητου στρατηλάτη, **στ.25**
Αλλά να, σαν τα κέρματα στην τσέπη,
Σαν το φτύσιμο στο βλέμμα του πελάτη.
Καμιά φορά πιο εγκάρδια
Σαν τούτο δω το βουητό της σκάρας,
Που όλο ανεβάζει το θερμό ατμό. **στ.30**

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

Στα πλαίσια μιας συζήτησής σας στην τάξη, να αποδώσετε περιληπτικά χωρίς προσωπικά σχόλια τις απόψεις του συγγραφέα στις τέσσερις πρώτες παραγράφους του Κειμένου Ι σε 50 – 60 λέξεις.

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1^ο

Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με τα κείμενα Ι και ΙΙ, τις παρακάτω διαπιστώσεις, γράφοντας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη. **Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένες παραπομπές στο κείμενο.**

α. Κείμενο Ι Σύμφωνα με το κείμενο, η κοινωνία θεωρείται υπεύθυνη για την εκμετάλλευση των αδύναμων μελών της.

β. Κείμενο Ι Ο συντάκτης επικροτεί τη χρήση και προσφορά των στατιστικών δεδομένων στην περιγραφή του φαινομένου της παιδικής εκμετάλλευσης.

γ. Κείμενο Ι Ο κειμενογράφος πιστεύει πώς μέσω των πράξεων ελεημοσύνης συγκαλύπτονται οι κοινωνικές ανισότητες και αδικίες.

δ. Κείμενο ΙΙ Σύμφωνα με την κ. Διαμαντάκου, οι σύγχρονες κοινωνίες παρατηρούν την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά αδυνατούν να αντιδράσουν ουσιαστικά για την αντιμετώπισή της.

ε. Κείμενο ΙΙ Η συντάκτρια επικρίνει έντονα τον ρόλο των Μ.Μ.Ε. ως προς τον διαφορετικό τρόπο διαχείρισης των ανθρωπιστικών κρίσεων ανάμεσα στις ανεπτυγμένες και υπό ανάπτυξη (υπανάπτυκτες) κοινωνίες.

(Μονάδες 10)

Ερώτημα 2^ο

α. Ποιους τρόπους πειθούς χρησιμοποιεί ο αρθρογράφος στην **τρίτη παράγραφο** του **Κειμένου Ι**; («Αποκλεισμός από την εκπαίδευση ... άρα από-ενοχοποιητικές») .Τι ακριβώς προσπαθεί να επιτύχει με τους τρόπους πειθούς που επιλέγει;

(Μονάδες 10)

β. Να αιτιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στις παρακάτω φράσεις της **πέμπτης παραγράφου του Κειμένου Ι**: «στιγμιότυπων» πόνου, «γόνιμο» έδαφος των Χριστουγέννων, «είναι εντάξει», «άγιες μέρες» του Δεκεμβρίου, Καλοσύνη των «κερμάτων».

(Μονάδες 5)

Ερώτημα 3^ο

Συγκρίνοντας το **Κείμενο Ι** με το **Κείμενο ΙΙ**, ποιο **κοινό θέμα** παρουσιάζουν και **πώς κρίνουν τη σύγχρονη κοινωνία** ως προς τη διαχείρισή του; **(100 λέξεις)**

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Γ

Αξιοποιώντας τους κειμενικούς δείκτες (εικόνες, σχήματα λόγου, αντιθέσεις κ.λ. π.) ποια πιστεύετε ότι είναι τα **δύο βασικά θέματα** που θίγονται στο **Κείμενο ΙΙΙ**; **(100 – 200 λέξεις)**.

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Δ

Ορμώμενοι από τα κείμενα που διαβάσατε και αξιοποιώντας το περιεχόμενό τους, να ετοιμάσετε μία **ομιλία** ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας σε εκδήλωση που διοργανώνει το σχολείο σας με θέμα « Σύγχρονη κοινωνία και ανθρωπισμός» και να αναφερθείτε **α)** στα αίτια της απουσίας αλληλεγγύης και ανθρωπισμού στις μέρες μας καθώς και **β)** στον ρόλο της εκπαίδευσης στην καλλιέργεια των ανθρωπιστικών αξιών.

(300 – 400 λέξεις).

(Μονάδες 30)

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

**ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ ΕΛΣΑ
ΒΕΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΚΑΤΣΑΟΥΝΗ ΝΙΚΟΛΕΤΑ
ΝΤΕΛΜΠΙΖΗ ΜΑΡΙΑ**

ΣΥΣΤΗΜΑ